

124 Odendisastenen

Koordinater: 66 39 450 15 30 038

Övrigt: Nämnd första gången i Karl XI:s fornminnesinventering 1667. Den anges då stå i Kaplansvreten ”på högsta backen in emot sjön strax nedanför kyrkan”. Nämns nästa gång 1682 av Hans Spaak då den står på samma plats men omtalas vara sönderkliven. Undersökt av Olof Celsius 1726 som trodde det rörde sig om två stenar (eftersom de var sönderklivna).

Sammanfogades år 1900 med järnband av Fläckebo Husbondeförening, tyvärr lutar den svagt bakåt och vore i behov av ett skyddstak.

Dess inskrift inleds med en prosasats som upplyser vem som låtit resa stenen och till vilkens minne den står. Därefter följer en i versform (fornyrdislag) tecknad hyllning till den avlidna. Och avslutas sedan med upplysningen att hon varit en god syster åt sin broder och vem som varit runristare.

Inskriften lyder på vikingasvenska:

”buonti kuthr hulmkoetr lit resa ufteR othintisu kunu seno
kumbr hifrya til hasuimura iki betr thon byi rathr
rothbalir risti runi thisa
sikmuntaR vaR sestR kuth”

Kommentar: Se Sven B. F. Jansson, ”Västmanlands runinskrifter”

Holmgöt var alltså bonde i Hassmyra och make till den avlidna Odendis. Han måste ha varit ganska välbeställd eftersom han anlidade Rödbale som var en duktig runristare här i Västmanland och Uppland. Det ornstiliserade hästdjuret lär enligt Sven B.F. Jansson också vara typisk för denne runristare. Stenen har genom åren varit mest berömd därför att den ger en bild av kvinnans ställning i ett vikingatida hem (”för gården råder”). Stenen anses ristad ca. 1050, d.v.s. under hednatid. Därav vittnar ju också förleden i namnet Odendis. En tanke kan vara att stenen blivit sönderkliven just på grund av namnet Oden som vid kristendomens införande (kyrkobygget här på högsta backen) kan ha ansetts som en grov svordom. Namnet Oden verkar av denna anledning ha omskrivits med en mängd andra synonymmer. Påfallande är ju också hur få (obefintliga?) personnamn det finns efter kristendomens införande med förleden Oden (till skillnad från t.ex. Tor). Stenen är också märklig genom sitt 1000-åriga ortnamnbelägg på byn Hassmyra (Hasuimyra).

Vi får också veta att Odendis hade en broder Sigmund som hon tagit väl hand om.

Foto: Hans E. Larsson

Foto: Hans E. Larsson